

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Dokumentų įteikimas. Oficialus teisinių dokumentų perdavimas
Dokumentų įteikimas. Oficialus teisinių dokumentų perdavimas

Bulgarija

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „dokumentų įteikimas“? Kodėl dokumentų įteikimui taikomos specialios taisyklės?

Dokumentų įteikimas teismo procese – tai teisės aktuose nustatytas būdas raštu pranešti šalims ir kitiems teismo proceso dalyviams apie teismo dokumentus.

Šitaip teismo proceso dalyviams suteikiama galimybė laiku, pagal įstatymą sužinoti apie proceso eigą, taip užtikrinant teisingą ir sąžiningą bylos nagrinėjimą. Dokumentų įteikimo tikslas – faktiškai pranešti gavėjui apie vykstantį procesą arba bent užtikrinti jam visas galimybes būti informuotam. Taigi dokumentų įteikimo esmė – sudaryti jų gavėjams galimybę susipažinti su šių dokumentų turiniu; ar jie iš tikrųjų tai padarys – jų pačių reikalas ir asmeninis pasirinkimas. Svarbiausias įteikimo aspektas yra tas, kad įteikėjas turėtų patvirtinti įteikimo laiką ir būdą, taip pat asmens, kuriam dokumentas įteikiamas, tapatybę, kad teisinio tikrumo požiūriu paslauga būtų galima laikyti suteikta tinkamai.

2 Kokie dokumentai turi būti įteikiami oficialiai?

Šaukimai į teismą, įteikiami teismo proceso dalyviams;

teismo sprendimai, nutartys ir įsakymai, įteikiami bylos šalims, tretiesiems asmenims, dalyvaujantiems nagrinėjant bylą teisme ir tretiesiems asmenims, kuriuos teismas įpareigojo vykdyti jo nurodymą;

šalių pareiškimai ir apeliaciniai skundai, įteikiami priešingai šaliam;

teismo pranešimai bylos šalims;

visi kiti pagal įstatymą reikalaujami dokumentai, įskaitant įteikimą valstybės institucijoms ir įstaigoms, fiziniams ir juridiniams asmenims.

3 Kas yra atsakingas už dokumento įteikimą?

Toliau nurodyti asmenys pagal Civilinio proceso kodekso 42 straipsnį yra kompetentingi įteikti pranešimus, teismo šaukimus ir kitus dokumentus: teismo pareigūnai – procesiniai įteikėjai;

pašto darbuotojai – jeigu dokumentai įteikiami registruotu paštu, prašant gavimo patvirtinimo;

atitinkamų savivaldybių merai, jeigu toje vietovėje, kurioje reikia įteikti dokumentą, nėra teismo institucijos;

privatūs antstoliai pagal teismo įsakymą, kai to aiškiai prašo šalis, kuri šiuo atveju taip pat padengia įteikimo išlaidas.

4 Adreso nustatymas

4.1 Ar, pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, prašymą įteikti dokumentus gavusi šios valstybės narės institucija savo iniciatyva mėgina nustatyti adresato buvimo vietą, jei prašančiosios institucijos nurodytu adresu jis nebegyvena?

Nors Bulgarijos teismai pagal įstatymą nėra aiškiai įpareigoti to daryti, paprastai jie stengiasi nustatyti šalies adresą atlikdami paiešką Įmonių registre arba Šalies gyventojų duomenų bazėje.

4.2 Ar užsienio šalių teisminės institucijos ir (arba) proceso šalys gali naudotis šios valstybės narės registrais arba paslaugomis, padedančiais nustatyti dabartinį asmens adresą? Jei taip, kokie tai registrai ar paslaugos ir kokios procedūros reikia laikytis? Ar imamas mokestis (jei taip – kokios dydžio)?

Įmonių registras yra viešas. Kiekvienas asmuo turi teisę laisvai ir atvirai susipažinti su Įmonių registre saugomais duomenimis (t. y. išsamiais duomenimis apie prekiautojus). Prekiautojo adresą galima rasti atliekant nemokamą paiešką registre. Už įstatymo nustatytą mokestį Registro agentūra suteikia registruotą prieigą prie prekiautojo bylos ir joje esančių dokumentų (pvz., įstatų).

Pagal Registravimo agentūros renkamą įstatymo nustatytą mokesčių aprašo 16d straipsnį už prieigą prie visų Įmonių registro duomenų bazės duomenų, įskaitant naujausius duomenis, mokamas 100 BGN mokestis.

Įmonių registro interneto svetainė <http://www.brra.bg>

Šalies gyventojų duomenų bazė yra elektroninė duomenų bazė, kurioje pateikiami registruoti visų Bulgarijos piliečių asmens duomenys. Joje taip pat pateikiama informacija apie užsienio piliečius, kurie yra ilgalaikiai arba nuolatiniai Bulgarijos gyventojai, ir asmenis, kuriems Bulgarijos Respublikoje suteiktas pabėgėlio statusas, humanitarinis statusas arba prieglobstis. Tai yra didžiausia Bulgarijos duomenų bazė, kurioje pateikiami fizinių asmenų asmens duomenys (vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas (EGN) arba užsieniečio identifikacinis numeris, gimimo vieta, gimimo registracija, šeimos statusas ir šeimos nariai, tapatybės dokumentas ir kt.). Šią duomenų bazę tvarko Regioninės plėtros ir viešųjų reikalų ministerijos Civilinės registracijos ir administracinių paslaugų generalinis direktoratas.

Civilinės registracijos įstatymu (ZGR) konkrečiai reglamentuojami atvejai, kai Šalies gyventojų registre saugomi duomenys gali būti pateikiami ir nurodomi asmenys, kuriems šiuos duomenis galima pateikti.

1. Pirmiausia tai yra fiziniai asmenys (Bulgarijos ir užsienio šalių piliečiai), su kuriais šie duomenys yra susiję, ir tretieji asmenys (fiziniai asmenys), kuriems šie duomenys yra svarbūs, kiek tai susiję su teisės aktuose numatyty jų teisių ir teisėtų interesų atsiradimu, buvimu, pakeitimu ar išnykimu.
2. Valdžios institucijos ir įstaigos taip pat turi teisę susipažinti su šiais duomenimis pagal jiems įstatymu suteiktus įgaliojimus, t. y. pagal savo kompetencijos sritį.
3. Juridiniams asmenims (Bulgarijos ir užsienio šalių piliečiams) taip pat gali būti suteikta galimybė susipažinti su duomenų bazės informacija, jeigu tai numatyta konkrečiu įstatymu ar teismo aktu (teismo įsakymu) arba jeigu tai leidžia Asmens duomenų apsaugos komisija.

4.3 Kaip šios valstybės narės institucijos tvarko pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose pateiktą prašymą nustatyti asmens dabartinį adresą?

Taikoma standartinė prašymo rinkti įrodymus nagrinėjimo procedūra pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (GPK 614–618 straipsniai).

5 Koks yra įprastas dokumentų įteikimo būdas? Ar yra kitokių dokumentų įteikimo būdų (išskyrus 6 punkte nurodytą pakaitinį įteikimą)?

Daugumą teismo šaukimų ir pranešimų paprastai įteikia teismo pareigūnai ir atitinkamos pristatymo tarnybos (pašto) darbuotojai.

Civilinio proceso kodekso 43 straipsnyje numatyti šie įteikimo būdai:

įteikimas asmeniškai;

įteikimas per kitą asmenį;

įteikimas paliekant pranešimą nuolatiniu arba esamu atsakovo adresu;

įteikimas paskelbiant valstybiniame leidinyje;

dokumentai liudytojams, parodymus duodantiems ekspertams ar byloje nedalyvaujantiems tretiesiems asmenims įteikiami paliekant pranešimą pašto dėžutėje arba jį priklijuojant prie durų.

Įteikimas asmeniškai: įteikiama asmeniškai, konkrečioje byloje nurodytu adresu dokumentams įteikti. Jeigu adresato nerandama konkrečiu adresu, pranešimas pateikiamas esamu adresu, o jei to padaryti nepavyksta – nuolatiniu adresu (Civilinio proceso kodekso 38 straipsnis).

Pranešimas įteikiamas adresatui asmeniškai, įteikimas atstovui prilyginamas įteikimui asmeniškai pagal Civilinio proceso kodekso 45 straipsnį.

Įteikimas per kitą asmenį: taikomas, kai pranešimas negali būti įteikiamas asmeniškai adresatui ir kitas asmuo sutinka jį priimti. Kitas asmuo gali būti bet kuris suaugęs asmuo, kuris yra adresato šeimos narys arba gyvena adresato adresu, taip pat darbuotojas ar darbdavys, įsikūręs nurodytu adresu. Asmuo, per kurį įteikiamas šaukimas, pasirašo gavimo patvirtinimą ir įsipareigoja perduoti šaukimą adresatui.

Teismas į asmenų, galinčių gauti pranešimą, grupę neleidžia įtraukti asmenų, kurie yra suinteresuoti bylos baigtimi arba kuriuos adresatas aiškiai nurodė rašytiniame pareiškime.

Pagal Civilinio proceso kodekso 46 straipsnį, jeigu pranešimą gauna kitas asmuo, jis laikomas įteiktu adresatui.

6 Ar civilinėse bylose leidžiama dokumentus įteikti elektroniniu būdu (teisminius arba neteisminius dokumentus įteikti nuotolinėmis elektroninio ryšio priemonėmis, pvz., e. paštu, saugiomis internetinėmis programomis, faksu, tekstinėmis žinutėmis ir kt.)? Jei taip, kokio pobūdžio bylose šie būdai yra numatyti? Ar yra šio dokumento įteikimo būdo naudojimo arba priėgimos prie jo apribojimų, kurie priklauso nuo to, kas yra adresatas (t. y., ar tai profesionalus teisininkas, juridinis asmuo, įmonė ar kitas verslo subjektas ir pan.)?

Pranešimai šaliai gali būti siunčiami ir jos nurodytu elektroninio pašto adresu. Tokie pranešimai laikomi įteiktais, kai gaunami nurodytoje informacinėje sistemoje (Civilinio proceso kodekso 42 straipsnio 4 dalis). Apie įteikimą elektroninio pašto adresu patvirtinama susijusio elektroninio įrašo kopija. Jokių apribojimų, susijusių su bylos pobūdžiu ar šalies teismumu ar veiksmumu, nėra. Vienintelis apribojimas yra tas, kad šalys turi būti pačios pateikusios e. pašto adresą, o sutikimas dėl šio įteikimo būdo yra laikomas duotu.

7 Pakaitinis įteikimas

7.1 Ar šios valstybės narės įstatymais leidžiama dokumentus įteikti kitais būdais, kai adresatui jų įteikti neįmanoma (pvz., namų adresu arba antstolių biurui siunčiamas pranešimas, įteikimas paštu arba viešas skelbimas spaudoje)?

Įteikimas paliekant pranešimą: pagal Civilinio proceso kodekso 47 straipsnį, jeigu asmens, kuriam skirtas pranešimas, neįmanoma rasti byloje nurodytu adresu ir nerandamas joks kitas asmuo, kuris sutiktų priimti pranešimą, įteikėjas priklijuoja pranešimą prie adresato buto durų ar palieka pašto dėžutėje, o jeigu to neįmanoma padaryti – palieka pranešimą prie pagrindinio pastato įėjimo arba matomoje vietoje kaimynystėje. Pranešime nurodoma, kad atitinkamus dokumentus galima gauti per dvi savaites nuo pranešimo palikimo dienos. Jeigu adresatas neatvyksta pasiimti dokumentų, teismas nurodo ieškovui pateikti adresato registruoto adreso paieškos duomenis. Jeigu nurodytas šalies adresas nėra nuolatinis ar esamas adresas, teismas nurodo įteikti dokumentus esamu ar nuolatiniu adresu pirmiau aprašyta tvarka. Jeigu įteikėjas nustato, kad adresatas dokumentams įteikti nurodytu adresu negyvena, teismas nurodo ieškovui pateikti adresato registruoto adreso paieškos duomenis, nesvarbu, ar pranešimas buvo paliktas ant durų.

Pranešimas laikomas įteiktu laiku pasibaigus jo pareikalavimo terminui. Teismui nustačius, kad pranešimas įteiktas tinkamai, jis įpareigoja pridėti jį prie bylos medžiagos ir ieškovo lėšomis paskiria specialųjį atsakovo atstovą.

Pranešimo palikimas ant durų taip pat naudojamas kaip būdas įteikti pranešimus byloje padedantiems asmenims.

Pranešimai liudytojams, parodymus duodantiems ekspertams ar byloje nedalyvaujantiems tretiesiems asmenims įteikiami paliekant pranešimą pašto dėžutėje, o jeigu to neįmanoma padaryti – paliekant pranešimą ant durų.

Įteikimas paskelbiant: įteikimas paskelbiant reglamentuojamas Civilinio proceso kodekso 48 straipsniu.

Jeigu bylos iškėlimo metu atsakovas neturi registruoto nuolatinio ar esamo adreso, ieškovas gali prašyti, kad pranešimas jam būtų įteiktas paskelbiant jį neoficialiame valstybinio leidinio skyriuje likus bent mėnesiui iki teismo posėdžio. Pranešimai gali būti įteikiami paskelbiant tik tuo atveju, jeigu ieškovas, pateikdamas informacijos paieškos išrašą, patvirtina, kad atsakovas neturi registruoto adreso ir pareiškimu patvirtina, kad nežino atsakovo adreso užsienyje. Jeigu, nepaisant paskelbimo, atsakovas neatvyksta į bylos nagrinėjimą teisme, teismas ieškovo lėšomis paskiria atsakovui specialųjį atstovą.

7.2 Jei dokumentai įteikiami kitais būdais, kada jie laikomi įteiktais?

Jeigu dokumentai įteikiami paliekant pranešimą ant durų, siunta laikoma įteikta laiku, kai pasibaigia jos pareikalavimo terminas.

7.3 Jeigu dokumentai įteikiami juos paliekant tam tikroje vietoje (pvz., pašte), kaip apie tai pranešama adresatui?

Jeigu įteikiama paliekant pranešimą ant durų, jame nurodoma, kad dokumentus galima atsiimti per dvi savaites nuo pranešimo palikimo dienos.

7.4 Kas atsitinka, jei adresatas atsisako priimti įteikiamus dokumentus? Ar dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jei atsisakymas juos priimti buvo neteisėtas?

Dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jeigu buvo laikytasi nustatytos pranešimo palikimo tvarkos ir pasibaigė dokumento pareikalavimo terminas.

Atsisakymas priimti įteikiamus dokumentus nelaikomas nei teisėtu, nei neteisėtu, nes lemiamą yra tai, ar laikomasi įteikimo procedūros, o ne šalies priežastys, dėl kurių ji sutiko ar nesutiko su procesu. Jeigu šalis per nustatytą terminą neatvyko atsiimti dokumentų ir jeigu teismas nustato, kad pranešimas įteiktas tinkamai, jis įpareigoja pridėti jį prie bylos medžiagos ir paskiria specialųjį atsakovo atstovą, kurio išlaidas apmoka ieškovas.

8 Įteikimas paštu iš užsienio (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis)

8.1 Jeigu dokumentas adresatui šioje valstybėje narėje siunčiamas paštu iš užsienio ir turi būti įteikiamas su gavimo patvirtinimu (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis), ar paštas turi dokumentą įteikti pačiam (pačiai) adresatui (-ei), ar, laikydamasis šalies pašto pristatymo taisyklių, dokumentą gali įteikti kitam asmeniui tuo pačiu adresu?

Pagal Pašto siuntinių ir siuntų pristatymo bendrųjų taisyklių ir sąlygų (priimta 2010 m. gegužės 27 d. Ryšių reguliavimo komisijos sprendimu Nr. 581) 5 straipsnio 1 dalį, jeigu pranešimai siunčiami registruotu paštu, reikalingas gavėjo parašas. Registruotu paštu siunčiami pranešimai gali būti įteikiami asmeniui, kartu vedančiam ūkį, jeigu jis yra ne jaunesnis nei 18 m. ir gyvena nurodytu įteikimo adresu. Gavimo metu būtina pateikti asmens tapatybės dokumentą ir padėti parašą. Oficialiai nurodoma pranešimą priėmusio asmens vardas, tėvavardis ir pavardė.

8.2 Kaip pagal šios valstybės narės pašto pristatymo taisykles galima įteikti dokumentus iš užsienio pagal Reglamento Nr. 1393/2007 dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnį, jei pristatymo adresu nėra nei adresato, nei kito dokumentus priimti įgalioto asmens (jei tai leidžiama pagal nacionalines pašto pristatymo taisykles, žr. pirmiau)?

Jeigu atvykus nurodytu adresu pašto siuntos neįmanoma įteikti todėl, kad nėra adresato ar kito asmens, per kurį galima įteikti siuntą, pašto dėžutėje paliekamas oficialus rašytinis pranešimas, kuriuo adresato prašoma atvykti į paštą ir pasiimti siuntą iki pašto paslaugų teikėjo nurodyto termino, kuris negali būti trumpesnis nei 20 dienų ir ilgesnis nei 30 dienų nuo gavimo pašte dienos. Oficialių pranešimų skaičių ir pareikalavimo terminą pašto paslaugų teikėjai nustato bendrosios sutarties su naudotojais sąlygose: visais atvejais būtina pateikti bent du oficialius pranešimus.

8.3 Ar pašte yra numatytas tam tikras laikotarpis, per kurį galima atsiimti dokumentus, prieš juos išsiunčiant atgal kaip nepristatytus? Jei taip, kaip adresatui pranešama apie tai, kad jis iš pašto turi atsiimti laišką?

Žr. atsakymą į 8.2 punktą.

9 Ar yra kokių nors rašytinių įrodymų, kad dokumentas buvo įteiktas?

Įteikęs siuntą, atitinkamas darbuotojas užpildo gavimo patvirtinimą. Tai yra pranešimo įrodymas. Gavimo patvirtinime turi būti nurodyti visi reikiami duomenys, įrodantys, kad siunta įteikta tinkamai:

- asmens, kuriam skirtas pranešimas, vardas ir pavardė (pavadinimas);
- asmens, kuriam įteikiama, vardas ir pavardė (pavadinimas);
- įteikiantis asmuo: teismo pareigūnas, pašto darbuotojas ar kurjeris, meras ar privatus antstolis.

Jeigu įteikiama kitam asmeniui nei adresatas, visada nurodoma, kad tas kitas asmuo privalo perduoti pranešimą adresatui.

Civilinio proceso kodekso 44 straipsnyje nurodyti keli būdai siuntos įteikimui patvirtinti:

- įteikėjas savo parašu patvirtina įteikimo datą ir būdą, taip pat asmens, kuriam įteiktas pranešimas, tapatybę;
- apie atsisakymą priimti pranešimą turi būti nurodyta gavimo patvirtinime ir patvirtinta įteikėjo parašu; vis dėlto įteikimas bus laikomas tinkamu;
- įteikimą telefonu arba faksu įteikėjas patvirtina raštu;
- įteikimas telegrama patvirtinamas įteikimo pranešimu;
- įteikimas teleksu patvirtinamas rašytiniu išsiųsto pranešimo patvirtinimu;
- įteikimas paštu patvirtinamas gavimo patvirtinimu;
- įteikimas elektroninio pašto adresu patvirtinamas įteikimo elektroninio įrašo kopija.

Įteikimą patvirtinanti pažyma turi būti pridėta prie bylos medžiagos iš karto po jos parengimo.

10 Kas atsitinka, jeigu adresatas negauna dokumento arba dokumentas įteikiamas pažeidžiant įstatymą (pvz., dokumentas įteikiamas trečiajam asmeniui)? Ar toks dokumento įteikimas vis tiek gali būti laikomas galiojančiu (pvz., ar galima ištaisyti įstatymo pažeidimus), ar dokumentas turi būti įteikiamas iš naujo?

Jeigu adresatas negauna pranešimo arba pranešimas neįteikiamas jam įstatymo nustatyta tvarka, toks įteikimas nesukelia jokių teisinių pasekmių. Jeigu bylos šaliai nebuvo tinkamai įteiktas šaukimas į teismo posėdį, Civilinio proceso kodekso 46 straipsnyje numatyta, kad posėdis turi būti atidedamas ir įteikiamas naujas šaukimas. Tačiau šalis gali atvykti asmeniškai ir žodžiu arba raštu paprašyti dalyvauti teismo posėdyje, nurodydama, kad jai buvo pranešta apie teismo posėdį ir kad šalis pageidauja, kad byla būtų išnagrinėta. Tokiu atveju šaukimas laikomas įteiktu tinkamai.

Jeigu šaukimai šalims įteikti tinkamai, tačiau bylos nagrinėjimas atidedamas dėl su įrodymais susijusių priežasčių, naujo šaukimo įteikti nebūtina.

11 Ar turiu mokėti už dokumento įteikimą (jei taip – kiek)?

Bulgarijos Respublikoje teismų taikomi bylos nagrinėjimo mokesčiai apima visas šaukimo išlaidas, jeigu šaukimą įteikia teismo pareigūnas, pašto darbuotojas ar atitinkamos savivaldybės meras.

Civilinio proceso kodekso 42 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jeigu šalis kreipiasi į teismą, kad šis įpareigotų privatų antstolį pateikti pranešimus, ši šalis padengia įteikimo išlaidas.

Paskutinis naujinimas: 04/11/2016

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.